

BEZPIECZEŃSTWO

TEORIA I PRAKTYKA

Czasopismo „Bezpieczeństwo. Teoria i Praktyka” ukazuje się od 2007 r. (pierwszy numer pod tytułem „Problemy Bezpieczeństwa”). Do periodyku przypisano trzy dyscypliny: nauki o bezpieczeństwie (dyscyplina główna), nauki o polityce i administracji oraz nauki o zarządzaniu i jakości (dyscypliny dodatkowe). Publikowane na łamach czasopisma artykuły koncentrują się wokół szeroko pojmowanego bezpieczeństwa, działań antykryzysowych, ochronie informacji i zarządzania bezpieczeństwem.

Zapraszamy do publikacji w numerze 4 z 2022 r. pt.: *Stres i wypalenie zawodowe w służbach mundurowych*, pod redakcją prof. Sławomira Mazura¹ i dr hab. Moniki Ostrowskiej².

Redakcja przyjmuje opracowania z dyscypliny nauk o bezpieczeństwie, dotychczas niepublikowane, o charakterze teoretycznym (konceptyjnym) i teoretyczno-empirycznym. Istnieje możliwość opublikowania artykułu w języku angielskim (język preferowany), niemieckim i rosyjskim.

Badania nad zagadnieniem stresu, którego doświadcza niemal każdy pracownik, a w szczególności funkcjonariusze służb mundurowych, są prowadzone od wielu lat. Obejmują zarówno czynniki stresogenne, uwarunkowania reakcji stresowych, sposoby radzenia sobie ze stresem, jak i konsekwencje jego występowania. Stres na stałe wpisał się we współczesną codzienność, zwłaszcza kiedy mamy do czynienia z sytuacją stanu epidemiologicznego, zagrożenia migracyjnego czy innego narastającego kryzysu – i z coraz to większymi nakładami finansowymi na eliminowanie ich skutków.

¹ Prof. dr hab. płk (r.) Sławomir Mazur, Dziekan Wydziału Nauk o Bezpieczeństwie Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Członek Rady Naukowej czasopisma „Bezpieczeństwo. Teoria i Praktyka”.

² Dr hab. Monika Ostrowska, prof. KAAF, Prodzikan Wydziału Nauk o Bezpieczeństwie Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. Od 2021 jeden z redaktorów tematycznych czasopisma „Bezpieczeństwo. Teoria i Praktyka”. Autorka wielu publikacji z zakresu tematyki stresu i wypalenia zawodowego.

„Proces reakcji stresowej mający charakter zarówno pośredni, jak i bezpośredni, badany u większości pracowników, jest dowodem na silny związek ciała i umysłu”³. Liczne badania pokazują również, iż stres ma coraz silniejszy wpływ na większość chorób. Codziennosc, z jaką mierzy się każdy pracownik, a w niej – wymagania stawiane przez pracodawcę, niezależnie od wykonywanego zawodu, związane są z psychospołecznymi warunkami pracy. Obserwacje sytuacji stresowych wśród pracowników (szczególnie w służbach mundurowych) świadczą, iż nie mają oni możliwości zaadaptowania się do nich i stopniowo wyczerpują swoje zasoby odpornościowe. Prowadzi to do załamania się systemu dostosowawczego jednostki, a w konsekwencji – do zaburzeń zdrowotnych.

Na podstawie wyników badań można dojść do wniosku, iż większość pracowników w obecnych czasach uznaje zakład pracy za organizację, w której najbardziej doświadczają czynników stresogennych. Dane statystyczne potwierdzają, iż na pracę zawodową przeciętny człowiek przeznaczają 41 godzin tygodniowo, tj. przynajmniej 1/3 doby⁴. Młodzi ludzie większość swojego czasu poświęcają pracy oraz podporządkowują jej swoje życie rodzinne i towarzyskie, tym samym rezygnując dla niej z własnych potrzeb i wyznawanych uprzednio wartości. Dane z ostatnich lat pokazują, iż 1/3 zatrudnionych w kluczowych gałęziach przemysłu wykazuje objawy stresu, a z powodu nadmiernego obciążenia stresem pracownicy opuścili łącznie 40 milionów dni roboczych.

Nasilające się zjawisko stresu jest szkodliwe zarówno z perspektywy powodzenia, zdrowia i samopoczucia pracowników, jak i efektywności organizacyjnej. Pracodawca powinien dostrzegać ten problem w swojej firmie i podejmować działania zmierzające do unikania takich sytuacji – a tym samym ochraniać pracowników przed negatywnymi skutkami stresu. Ważną rolę odgrywają w takich przypadkach instytucje odpowiedzialne za zdrowie pracowników – zarówno fizyczne, jak i psychiczne. Instytucje te mają w swoich założeniach stałe przeciwdziałanie pojawiającym się zagrożeniom wynikającym z narażenia pracownika na różnego rodzaju stresory (zwłaszcza psychospołeczne) występujące w miejscu pracy.

Większość dotychczas prowadzonych badań nad zjawiskiem wypalenia zawodowego w Polsce i na świecie skoncentrowana była na takich profesjach jak personel medyczny, nauczyciele czy terapeuci. W bazie artykułów psychologicznych EBSCO znajdziemy około 3 tysięcy pozycji

³ N. Ogińska-Bulik, M. Kaflik-Pieróg, *Stres zawodowy w służbach ratowniczych*, Wydawnictwo Akademii Humanistyczno-Ekonomicznej, Łódź 2009, s. 12.

⁴ A. Grygorczuk, *Pojęcie stresu w medycynie i psychologii*, „Psychiatria” 2008, t. 5, nr 3, s. 111–115.

dotyczących wypalenia zawodowego, z czego tylko kilkadziesiąt dotyczy służb mundurowych. Z podobną sytuacją mamy do czynienia w polskiej literaturze.

Główne tematy numeru *Stres i wypalenie zawodowe w służbach mundurowych*:

- identyfikacja współczesnych zagrożeń bezpieczeństwa;
- identyfikacja współczesnych zagrożeń bezpieczeństwa żołnierzy i kadry Sił Zbrojnych;
- stres i wypalenie zawodowe wśród funkcjonariuszy Policji;
- stres i wypalenie zawodowe wśród funkcjonariuszy Państwowej Straży Pożarnej i Ochotniczych Straży Pożarnych;
- stres i wypalenie zawodowe wśród funkcjonariuszy Straży Granicznej;
- stres i wypalenie zawodowe wśród funkcjonariuszy Służby Więziennej;
- PTSD wśród żołnierzy;
- zarządzanie zjawiskiem stresu i wypalenia zawodowego;
- koncepcje psychologiczne wypalenia zawodowego;
- skuteczność mechanizmów zarządzania ryzykiem wystąpienia zjawiska stresu;
- działania prewencyjne i profilaktyczne związane z wystąpieniem ryzyka stresu i wypalenia zawodowego;
- etyka pracy we współczesnym świecie a stres zawodowy i wypalenie zawodowe.

Wymogi techniczne opracowania:

<https://btip.ka.edu.pl/informacje-dla-autorow/>

Do artykułu należy dołączyć podpisane oświadczenia autora/autorów w pdf:

<https://btip.ka.edu.pl/pdf/oswiadczenie-btip.pdf>

Terminy nadsyłania zgłoszeń:

Propozycje (z tytułem roboczym artykułu) – do 30 kwietnia 2022 r.

Kompletne artykuły (tylko w wersji elektronicznej) – do 30 czerwca 2022 r.

Autorzy nie ponoszą żadnych opłat związanych z opublikowaniem artykułu.

Redaktor tematyczny BTiP 2022 nr 4:

Sławomir Mazur

e-mail: smazur@afm.edu.pl

Artykuły należy nadsyłać na adres sekretarza redakcji:

Kamil Jurewicz

e-mail: kjurewicz@afm.edu.pl

Serdecznie zapraszamy do współpracy.